

PRZYBRAĆ (19) *vb pf*

a jasne; w fut e jasne.

inf przybrać (6). ◇ *fut* 1 sg przybierzę (1). ◇ [2 sg przybierzesz.] ◇ 3 sg przybierze (1). ◇ 1 pl przybierzemy (1). ◇ *praet* 3 sg m przybrał (2). *f* przybrała (1). ◇ 3 pl m pers przybrali (2). ◇ *plusq* 3 sg m przybrał był (1). ◇ [*imp* 2 sg przybi(e)rz.] ◇ *con* 3 sg m by przybrał (3). ◇ *impers praet* przybrano (1).

Sł stp notuje, Cn brak, Linde XVI (dwa z niżej notowanych przykładów) – XVIII w.

I. Transit. (18) :

1. *Ubrać, włożyć coś na kogoś; wystroić; decorare, induere HistAl; ornare Vulg; exornare Mącz [w tym: kogo, co (9)] (11) :* Exornare aliquem veste, Przibrać álbo dárować kógo ízátą. *Mącz* [269]c; bo oni [*Rzymianie*] ták czynili wetknąwzy koł w ziemię káždy íwoy ófobno przybráli iáko człowieká *BielSpr* 4.

przybrać w co (6): Panie Pilácie/ czynil [*Jezus*] ci íe krolem dopuřtz nám ijże go w pawlokę przybierzemy. *OpecŻyw* [127]v; Gdy Alexander vmárl/ Kfiążęthá podniełli ciáło iego/ á przybráli íe w ízáty krolewskie *HistAl* N4, K5v; *LubPs* M3; przetho náofathek wtory Páweł Papięřz/ ku cíci íwoiey/ y íámi Kárdynali/ y konie ich/ w Szárłat álbo w tzerwoną bárwę przybrał *KrowObr* 35v; *LatHar* 307.

Szereg: »przybrać i ozdobić« (1): Y rofkazał [*król*] komornikowi/ [...] á žeby thák íámę [*Esterę*]/ iáko fraucymer/ ábo fluzebne pánnny íey/ przybrał y ozdobił [*ornaret atque excoleret*]. *Leop Esth* 2/9.

Przen (2) :

przybrać w co (2): Nieřzczęřzny [!] narodzie/ tákci bárzo ten Luter nieczyřty oczy zápluřkał/ y vmiał ci Antychryřtá ktoregoć wnořł w pířmo y włkorę Chryřtuřowę przybráć/ ížeř íię óřzukać dał? *SkarŻyw* 520; *GrochKal* 23.

2. *Ozdobić, przystroić, upiększyć [kogo, co] (5) :* Nie przybrał był Sálomon tákich gmáchow hoynie/ Gdy Sábá oná k niemu przyiechála ítroynie. *StryjWjaz* B2.

przybrać czym (1): Y przybrał [*Bóg*] grubą ziemię/ trawą y zioły *SkarŻyw* 259.

Iron (1): Aliquando exornare, Odrzeć kogo z ochędożenia. Adeo exornatum dabo, adeo depexum ut dum vivat meminerit semper mei, Ták go przibierzę/ Ták go przigłářzcę íż mie będzie wiecznie pámiętał. *Ironicus dicta putato. Mącz* [269]c.

Przen (3) : [Dofyc íeř przez íię pyřzny [*ten osioł nasz, tj. ciáło*]/ á gdy go przybierzeřz záuzda íię po íobie pogładáiąc/ iáko vbrány koń. *GrzegŻarnPos* 1597 I 13 (*Linde*).]

przybrać w co (1): Gdy iuř moy Dworzánin ozdobi vmýřł íwoy cnotą/ po cnoćie/ nie zda mi íe áby go w co piękniey przybráć mogł/ iáko w náukę *GórnDworz* G3v.

przybrać czym (1): A žeby lepiej duřzę íwoię we wzgárdzie řwiátá tego Chryřtuřa nářladiuřc vbogácił [*řw. Samson*]/ y więřřzemi íą cnotámi przybrał: ná wzor Abráhámá/ wyřzędł [!] z oczyřzny íwoiey *SkarŻyw* 593.

[*Szereg:* »upiękrzyć a przybrać«: A Iezabel vřlyřřawřřy o przyieřdzie iego [*Iehu*]/ vmálowála oczy řwe bielidłem/ y vpiękrzyła á przybrála głowę íwoię [*ornavit caput suum*] *Leop* 4.Reg 9/30 (*Linde*).]

3. *Zdobyć coś [na co] (1)* : Nuż iákie dziś gry náftály Zktorych ginie kóft niemály [...] Bo fie więc iuż nierozmyfła Poki ftołu ftawa kryfzła Bo mufi przybrać ná nowe [= *zdobyć pieniądze na nową grę*] *RejRozpr G4v*.

4. *Dobrać, wziąć (1)* :

a. *Do towarzystwa, jako asystę (1)* :

Zwrot: »[kogo] sobie przybrać« = *podporządkować (1)*: ktory [*diabeł*] ty máfłkóry do kościoła Bożego wprowadził/ áby flugi Antykryftowe fobie przybrał y podwyfłfzył. *KrowObr 131*.

b. [*Przyjąć, zapożyczyć*]:

Zwrot: »przybrać sobie [od kogo]«: nam ludzie wszyscy przypisują: męstwo [...]; ale i w tym nie[mało] mielibyśmy przybrać sobie od Hiszpana *DiarPeregr 68*.]

c. [*Wziąć dodatkowo pod uwagę [k czemu]*]: Ono też kte^{mv} przybierz/ co Ewanieliftowie o Duchu ś. pifzą: że z ftąpił ná Iełufá iáko gołáb. *BudArt M7v*.]

II. Intransit. O wodzie: wezbrać, podwyższyć swój poziom [z podmiotem w G] (1) : BYwáią téż w Stáwiéch álbo w Sadržáwkach Póniki/ kthórémi Wodá z Stáwu ginie/ ták/ że iéy nigdy nie przybierze *Strum O*.

Synonimy: **1.1.** *oblec, odziać, przyoblec, przyodziać, ubrać*; **2.** *ochędożyć, okrasić, ozdobić, upiększyć*; **3.** *zdobyć*.

Formacje współrdzenne cf BRAC.

Cf 1. PRZYBRANIE, PRZYBRANY